

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

" " 1 " 60 "

" " 3 " 90 "

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

" " 3 " "

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
1 curi cu 6 fileri.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 or
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

ADRESA:

„RĂVAȘUL”

CLUJ, KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Sinod mare la Blaj.

O veste de bucurie va trece în zilele acestea din sat în sat, pe la casele smerite ale preoților noștri din eparchia cea de D-zeu scutită a Blajului. Vestea: că înalt Preasfințitul nostru Archiepiscop și Metropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa, s'a îndurat a chema *sinod archidieceșan* în Blaj, la Metropolie, pe ziua de »Marți, după Dumineca Samarinenei, care zi cade în 27 Aprilie v. — 10 Maiu n. 1904.«

Noi nu știm, D-zeu știe, dacă sinodul acesta va putea găsi leacul cel adevărat pe ranele de care sângerează inima preoților noștri gr.-catolici, în urma *stării deosebite*, ce i-s'a creat între toți preoții tuturor confesiunilor din patrie, stare plină de nedreptate și umilire. Știm însă, fără doar și poate, că și numai vestea despre acest sinod, va picura un picur de alinătoare mângâiere în sufletul fiecărui preot.

Pentru-că va trebui se peară din sufletul fiecăruia simțul acela posomorit al desnădejdiei, care abate și doboară pe atâția inși dela înălțimea sfintei chemări, ca și când ar fi părăsiți, delăsați în grija sorții oarbe, și pradă nedreptății, ce ne-a lovit întreaga biserică noastră românească unită cu Roma. Va trebui se simtă fiecare, că nu e singur, nu e părăsit, ci e membrul unui corp trainic, plin de viață și de har, care are un cap luminat și iubitor, și legi sfinte, după cari se cârmuiește și viața viața lui. Și va trebui se trăsără de o bucurie înviorătoare cetind părințeștile cuvinte, cari tocmai dela început vedesc paza bună a Păstorului acestei părți a turmei lui Christos. Căci eată cum începe circularul de convocare al sinodului:

»Dorința propusă cu insistență din partea Venerabilului Cler archidieceșan de Alba-Iulia și Făgăraș adunat în sinoade districtuale în toamna anului 1903, că adevărat în cauza dotațiunii preoților aplcați în cura pastorală, se convocăm cu urgență sinodul archidieceșan: Ne îndeamnă a cumpăni cu deadinsul *causelor grave*, pentru cari Venerabilul cler se arată cuprins de solicitudine poate mai multă de cât până aici, văzându-și *soarta pe cât de precară în sine*, pe atât de micșorată în comparațiune cu soarta altora, de aceeași chemare, dela bisericile ce-lalte din patrie.«

Este chemarea sinodului, ca să chibzuiască asupra mijloacelor ce s'ar părea potrivite a delătura greutățile ce ne apasă. Un lucru însă ni-se pare limpede de acum. Incheierea de nou a vederilor asupra cauzei, comune clerului și bisericei întregi deopotrivă, va ușura amarul, ce s'a îngrămădit în suflete pe urma nedreptății și lipselor de multe feluri. Pentru-că chiar și suferința, și durerea, și amarul, ce ne arde inima, poate să se prefacă în foc curățitor și înălțător de suflete, dacă vom ști, că aceasta de unde provine și pentru-ce ni s'a hărăzit? Chiar dacă e să suferim, ne înălțăm prin suferințe știind, că pentru cauza sfântă a bisericei suferim. Ear' dacă nu cauza bisericei pretinde să suferim, ci doar slăbiciunea noastră, ori îndârjita ură a dușmanilor, atunci eărăși buna înțelegere, care ne va armonisa sufletele, și ne va încheaga gândirile la fel, va face, — va face desigur — să ne întărim, și cu curaj să fortificăm caracterele, ca să delăturăm slăbiciunea, și chiar ura vrășmașilor să o îmblânzim prin apărarea și reprezentarea cu vrednicie a cauzei noastre drepte. Din impasul, în care ne găsim, trebuie înse să eșim în tot cazul; îndoelile trebuie să dispară, și a nedumeririlor și nehotăririlor ceață să peară, cum pere fumul și cum se topește ceara de fața focului.

Atunci — ori-ce ne-ar reserva viitorul — vom da piept și cu lipsele, și cu

dușmane lovitură, și în luptă ne vom oțeli, dar nu vom mai tângi, posomorîți și abătuți, cum nu ni-se cade să fim.

»Intr'altel — încheiu cu cuvintele Părintelui nostru Metropolit — *ridicându-ne inimile* la Părintele îndurărilor, cu umilință să cerem ajutorul darului la timp binevenit, ca sinodul acum convocat întru numele Lui cel preasfânt, să-l putem săvârși în pace. »Disponătorul Christos să ne întărească cu crucea sa pe peatra credinței, să nu se clătească cugetul nostru de năvălirile răului vrășmaș.«

Împăratul Japoniei.

Misiuni populare în Frata de Câmpie.

Trăiește încă preotul, care după terminarea deprinderilor sufletești ținute din 18—20 Martie a. c. în *Frata*, tractul Cojocnei, zicea: »Tot ce am cedit până acum despre deprinderile sufletești mi-au dat numai o icoană slabă și neînsemnată în raport cu cea ce am *văzut* și am *simțit* în zilele acestea. Iniriunța binefăcătoare, ce au avut'o

FOIȚA RĂVAȘULUI

Badea Onuț.....

Povestire.

Nu sta rău badea Onuț. Era om cu dare de mână, bine văzut în sfatul satului, cu prietini și neamuri în toate părțile, ca tot omul de omenie și în stare bună.

Lelea Anică, nevasta lui Onuț, era o muiere înțeleaptă și gospodină (găzdoaie) minunată — pe cum e și azi. — Lega paraua cu nouă noduri și o ascundea binișor în fundul lăzii.

I-a dăruit Dumnezeu cu doi ficiori frumoși ca doi bujori gemeni, de să-i alegi dintr'un tîrg; și harnici, și cumiți de le mergea vestea.

Dar vorba ceea: »păcatele nu-s pe dealuri pustii; ci în spinarea omului« — și dela o vreme s'a acățat un păcat al naibii și de Onuț.

De când i-s'au ridicat ficiorii nu-și mai bătea capul cu gospodăria — de altcum și avea drept, căci ficiorii, cum am zis erau harnici, ca două furnici. Mai dregea el, ce dregea pe lângă casă, ear când se uria mai eșia în povești

Apoi zică cine, ce-a vrea, loc mai bun de stat în povești, ca la jupânul din drum nu găsești, măcar de te-ai pune în cap. Pe drumul deschis umblă vestile și povestile și poți auzi noutăți câte'n ceriu și pe pământ.

Jupânul știe un pic de mazăgălitură de scri-soare și mai slovenește și prin câte-va gazete și om cu suflet *bun* fiind, spune oaspeților câte și mai câte de prin lumea mare, până și năzdrăvaniile din dieta dela Peșta.

Din vorbă în vorbă sboară clipă după clipă si te trezești, că se lasă umbrele serii și te întorci acasă cu poftă bună de mâncare. Eară ca vorba se meargă, are jupânul, în butoiul de după ușă, o doftorie minunată — drăguța de țuică.

Lui badea Onuț îi plăcea să știe cum merg trebile prin lumea mare, de aceea nu era zi în care se nu se abată pe la jupânul. De la o vreme se învățase unchiașul și cu țuică. Îi plăcea glăjuța, ca la vițel laptele. Eșia din cărcimă numai pe inserate și nu chiar cu toate mințile și cu limba groasă, de i-se împedeca în gură. Până acasă se mai tăvălia de două—trei-ori și prin mocirla din șanțuri. Beția-i buruiana dracului, te face din om cu minte, dobitoc, ca să nu zic chiar porc.

Când se inferbânta de rachiu, era posnit rău badea Onuț. Înjura, bătea, strica tot ce-i venea în cale prin casă și ogradă. Când se desmetecia și vedea câtă pagubă și-a făcut sta să-și smulgă părul din cap de necaz, dar era prea târziu.

Lelea Anică s'a luat de un gând, era necăjită și amărită până în fundul inimei. De multe ori se culca sermana necinată ori cu ochii roșii de plâns. Îi era greu să iese între muieri și de rușine sta să iese câmpii.

Bieții ficiori erau dăbălăsați, le era și lor rușine de rușinea și prăpădenia tatălui lor, și le

era greu se iese Dumineca și în sărbători la horă. Onuț beutorul, era de risul satului.

* *

Nici mătă n'ar mai avea Onuț pe lângă casă, dacă ar fi urmat pe calea începută.

Dar pe cum spune bătrâneasca zicală: unde e primejdia mai mare acolo e și Dumnezeu mai aproape.

E chiar după cărătura... Clăi de fân și stoguri frumoase de spice se ridica prin ogrăzile Românilor muncitori.

Ograda lui Onuț e plină plinuță de roduri și bogății... Fiind ziua Domnului plugarii primeniți și veseli s'au adunat la închinăciune.

Dela Paști n'a mai fost sfântul locaș așa plin de suflete creștine. Buzele credincioșilor rosteau sfinte și călduroase rugăciuni, preamărind și mulțumind lui Dumnezeu pentru bogatele daruri vărsate peste țarina... După prânz se adună Românii la povești, — unii la judele, alții la popa la poartă și în alte locuri; formând cete își povestesc necazurile și laudă pe Dumnezeu pentru darurile sale cele bogate.

Badea Onuț s'a tras, ca de obicei, la cărciuma din drum și s'a pus pe închinat. Și a chefuit și s'a libovit, neiculiță, toată ziua...

Târziu noaptea intră în ogradă c'o falcă în ceriu și cu una în pământ, ca pajura din povești. Face o larmă și un craval de se trezesc vecinii din somn. Nu știu cum, cum nu, dar îi plesnește

numai asupra poporului neștiutor, ci și asupra mea, care am învățat toate școlile, n'am putut nici să mă închipuiesc până acum.

E aceasta o dovadă pe cât de prețioasă pe atât și de adevărată despre însemnătatea creștinească și românească a deprinderilor sufletești, dar în același timp dovedește și neorientarea celor chemați, dintre cari unii le prețuiesc prea puțin, alții le socotesc utopii și iar alții — sunt și de aceștia — ar voi să vadă în inimile celor ce le țin, și se afle acolo vanitate.... Judecățile acestea greșite se vor schimba în drepte judecăți numai atunci, când aceia vor urma pe Natanail, care la cuvintele lui Filip: »Vino și vezi« (Ioan I. 47), a mers și s'a făcut apostolul lui Christos. Când toți cei chemați vor cunoaște ranele poporului și cătușile voinții lui și vor vedea cu câtă încredere și curaj să lasă, să i-se taie, ce-i rău, să i-se lege rana și să i-se deslege legăturile, ce-l gâtuiesc, atunci apropiat-se vor de el cu creștinească dragoste și vor delătura tot ce acopere și întunecă bunătatea, noblețea, curățenia și frumusețea caracterului lui moral. Convinge-se vor atunci, că nimic nu poate fi mai frumos, de cât a încălzi și lumina poporul cu puterea fermeătoare a dragostei creștinești, ce trebuie cultivată și deprinsă cu mai multă bunăvoință, ca până acum.

Poporul dorește și voiește aceasta. Drept, că numai aici colo se arată aceasta voință și dorință, dar fiind acestea lucruri bune și sfinte, face-vor valuri tot mai largi și mai mari, cari pe toți li vor cuprinde în lupta pentru scuturarea jugului păcatului și pentru o noauă viață, unde virtutea, bunăstarea și îndestularea se stăpânească.

Ce privește mărețea va oferi munca desfășurată în acest sens în toate părțile! Cel luminat nu va umbla să jefuiească pe cel delăsător; cel tare nu va strivi pe cel slab; cel pus pe înalte trepte se va scoți de slujitorul celui de jos; iar acesta cu încredere va privi la cel de sus; toți vor lucra, nu din poftă deșerte, ci mănâți de dorință, ca poporul să trăiască cinstit și bine, și zi de zi să înainteze în cinste și în bunăstare, ținând căile virtuții.

Resultatul deprinderilor sufletești ținute în Frata, ne dovedește și aceea, cât de greșită părerea aceluia cari zic, că ele sunt bune numai acolo unde s'a încuibat »pocăitismul« ori socialismul, ori unde sunt preoți slabi. De lipsă și bune sunt ele în tot locul, chiar și acolo, unde poporul e mai bun și preotul mai conștient de chemarea sa, căci în tot locul sunt boale tainuite, cari să descoper numai în urma trimiterii fulgerilor scanteietoare în inima bolnavului, cari îl fac atent, că tare ușor și în grabă pot să urmeze trăsnete nimicitoare.

Pretutindena dă omul de pecete ca beția, nelegiurile, lenea, ușorătatea, sudălmimile, receala față de biserică și școală. Acestea trebuie combătute radical și trebuie înființate reuniuni atât pentru moralizarea poporului cât și pentru înaintarea lui în bunăstare. Trebuie să aranjăm poporului adevărate serbături sufletești, în cari să se afle mângâiere și bucurie, și să nu o caute în beuturi și mâncări, ci în liniștea conștiinței sale.

O astfel de serbătoare a avut poporul din Frata și jur în zilele de 18—20 Martie, despre ce ne dovedește raportul cel dăm într'alt loc al foii.

prin cap se-și aprindă casa.... Nice albă nice neagră — scoate lemnulele din busunar și »sfirc« il aruncă aprins în streșină. Norocol, că Juon — ficiorul cel mai mare — durmea iepurește. A sărit din somn tocmai când flacăra își începea lucrarea mistuitoare.

De nu era un ciubăraș cu apă la îndelete, poate că în câte-va ciasuri toată munca bieților oameni s'ar fi topit în flăcări. Într'o clipă ograda se umple de lume. Pe Toader îl duc frumusețea la casa satului și-l leagă la stîlp, ca nu cum-va se mai facă vre-o năzdrăvănie până în ziua.

* * *

Pe când se destrămau umbrele nopții, a început a se împrăștia și besna de pe crerii lui Onuț. S'a mirat văzându-se la stîlp și cerca în zădar să-și deie samă de cele petrecute. Când l'au deslegat i-au spus vecinii și judele, că ce gogomănie era se facă. Un fior rece i-a trecut prin toate închieturile și roșindu-se de rușine, a plâns cu lacrimi multe ca un copil. A pus jurământ înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că n'are să mai treacă pragul cârciumei în toată viața lui.

Și s'a ținut Onuț de vorbă...

* * *

Azi casa lui Moș Onuț din vale e un adevărat rai pământesc plin de bucurie și îndestulare. Avere-i crește mereu. Visând la vremile trecute stă omul lângă vatra caldă cu ciubucul între dinți și trei nepoți dragălași îi desmiardă barba ninsă.

Minor.

Crestături.

— Acțiunea Episcopului Dr. Radu, față cu aștirile socialistilor jidani din Bihor, — prin părințesca și milașă arindare a pășunatelor — a făcut cea mai bună impresiune în toate cercurile românești. Dovadă, că și »Telegraful Român«, organul Metropolei din Sibiu, aprețiază cu recunoștință, la primul loc, fapta P. Sfinției Sale. După-ce descrie stările desperate din Bihor pe urma agitațiilor socialiste »Telegraful Român« zice:

»In acest stadiu al stărilor episcopul Dr. Demetriu Radu, dela Oradea-mare, nu numai prin circulare către preoți și prin pastorale către popor a încercat să ferască poporul de cursele socialiste, ci a plecat însuși în visitațiuni canonice prin comunele cu credincioși de ai sei, spre a le asculta păsurile și necazurile, și astfel în sfera sa de competență a căutat să delătura cauzele nemulțămilor. Și a eșit la iveală că poporul nu voiește altceva decât pășunat, în arândă. Dorința aceasta modestă, cum modest și nepretensiv e țeranul român în toate ale sale, acum li-se împlinesc.

»Cu adevărat, astfel încheie »Tel. Rom.« merită mulțumită Preasfinția Sa episcopul român gr.-cat. dela Oradea-mare dela țerănumească astfel ajutorată, dar merită și să i-se înregistreze aceasta faptă, spre a i-o cunoaște toți. Și noi cu mulțumire i-o înregistrăm aci.

— Fie aceasta înregistrare începutul unei epoci de bune raporturi și corecte atitudini între frații de un sânge.

— »Unirea« din Blaj asemenea se ocupă la locul prim cu »socialismul« din Bihor, pe care așa de faptic l'a înfruntat bunul Episcop al Orăzii. Relevăm din art. »Unirea« următoarele:

»...guvernul nu vrea să înțeleagă odată, că agitațiile aceste socialiste ar trebui ținute mai scurt de frâu și că sunt prea miopi politicienii aceia, cari cred, că lățirea socialismului între naționalități înseamnă mai târziu ori mai curând încetarea agitațiilor pe tema națională. Știm și noi prea bine, că propagarea ideilor socialiste numai priincioasă nu poate fi solidarității naționale, dar tot atât de bine știm, că turburați odată oamenii pe tema aceasta, dacă s'au lăpădat de sentimentele naționale și de cele religioase — cari erau cele mai inerente firii lui — mult mai ușor se vor lăpăda de cele cetățenești, când nu va mai avea convingere religioasă, și când nu va mai avea motiv de a vedea alt ceva în autoritățile civile, decât dușmani. De odată cu temelia convingerii naționale se surpă eo ipso și ori-ce alipire și dragoste pentru așezăminte țerii, îndată ce socialismul le nimicește temelul comun al acestora: credința.

La sfârșit »Unirea« îndeamnă preoțimea din Bihor să se gheze cu indoită grige asupra moravurilor poporului și să se intereseze și de starea lui materială, pentru că nu e bine a ne amăgi cu ideea, că doar socialismul n'ar fi accesibil pentru poporul nostru.

— Românila dela Pind. Cetim în »Vremea« din din București nr. dela 9 Martie v.:

»Di Jules Brun, cunoscutul scriitor filo-român a ținut așară la Atena o conferență tratând în franțuzește despre »Românul dela Pind«.

D-sa, simbolisând elementul român din Macedonia cu un moșneag uitat de vremuri, care nu-și cunoaște, nici originea, nici naționalitatea, lupta contra neamului seu, amintind »Eteria« și moartea lui Tudor Vladimirescu.

Într'un chip poetic și cu o mare putere de romantisme, conferențiarul ne arată pe acelaș moș îmbetrănit pe timpul domniei lui Cuza-Vodă, când auzind frumoasa limbă românească, își amintește cu înțelul originea și tot trecutul său și luptă de atunci încocoare pentru ispășirea păcatelor sale. Conferența d-lui Jules Brun nu a fost decât un resumat al romanului ce d-sa scrie și unde viața elementului român din Macedonia, se zice că e redată într'un chip magistral. Modul cum a fost expusă conferența a plăcut mult publicului numeros și ales ce a asistat, arătânduși mulțămirea prin dese și frenetice aplause.

Reproducând acestea îmbucurătoare știri, nu ne putem reținea întrebarea: cum oare, de tot numai francezii și italienii filoromâni exprimiză cu atâta tărie idei de acestea mari, și între ai nostri se află așa de puțini bărbați, cari să se avinte la concepțiuni mai mărețe în direcția asta? Cum se face? Nu avem destul de vie conștiința latinității noastre, ori ea a slăbit. Dar din ce pricină se fi slăbit?

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

Frata, 23 Mărtisor, 1904. — Comuna noastră e o comună destul de mare. După datele Șematismului din 1900. numără 1878 locuitori: români 1646, magiari 181, jidovi 71. După religie gr. cat. 1224, gr. or. 422, rom. cat. 43, reform. 138 și 71 israeliți. E situată în mijlocul Câmpiei. Are hotar mare. Pământul e roditor. Locuitorii sunt destul de harnici și cruțători. În comună avem 3 biserici: una gr. cat., gr. or. și reformată. Avem 2 școli: una gr. cat. și alta de stat cu câte un învățător. Preot gr. cat. e p. I. Câmpian, om ténér deștept și foarte zelos, care de 4 luni de când e la noi în fiecare Duminecă și serbătoare ne-a predicat, ține însăratele, face slujba oarelor și nu de mult ne-a însuflețit pre toți, ca să punem temelul unui fond pentru edificarea unei biserici corespunzătoare în locul bisericii vechi, zidite în 1827, care e una dintre cele mai mari biserici de lemn, ce am văzut, dar acum e prea mică pentru poporul nostru și de tot mică sa dovedit

în zilele de 18, 19 și 20 l. c., când fericiți am fost, să vedem și să luăm parte, la ce nu ne-am putut închipui, la deprinderile sufletești, despre acăror decurs vă raportez în scurt, căci ori cât aş scrie ar fi un picur în mare față de cea ce sa întâmplat aievea.

La noi nu vorbesc oamenii despre altceva și multă vreme nu vor vorbi despre altceva, decât despre ce cu drag și însuflețire își vor aduce aminte copii de azi și când vor fi gârboviți de anii bătrânețelor, anume despre predicile sgduduitoare, cari toate ne-au însuflețit, ca nește vorbiri de răsboiu, pentru o noauă viață creștinească, fericită și pacinică; despre slujbele și rugăciunile sfinte, ce ni s'au ținut, — despre mărturisirea cu lacrimi a mai multor sute din comună, dela hotar, din Bercheș, Tothaza, Cistelec, Cicudiu, Săn-Jacob etc., cari veniau în cete pre vâile și dealurile noastre, — despre procesiunea imposantă, ce sa făcut Duminecă în cimter și despre lacrimile din biserica, care plină a fost totdeauna în lăuntru, chiar și altarul, și incunjurată pre din afară de mulțimea oamenilor.

Și mai vorbesc despre ceva, ce, mă doare, dar trebuie să o amintesc. Anume despre gendarmii, cari au stat în comună din 17—20 l. c., și cari au venit în urma însinuării unui om, ce datorința avea să se bucure și să se însuflețască pentru atari lucruri cu atât mai virtos, că înțeleptul lui Archiereu i-a dat și lui poruncă, să facă asemenea lucrări. Acest om e preotul gr. or. dela noi. Să nu fi știut oare Dsa, că deprinderile sufletești nu sunt petreceri împreunate cu jocuri și beuturi și cu bătai, ci sunt serbări sufletești, cum zicea preotul Roșian, făcute în folosul bisericii, a statului și a neamului? N'o fi știut și de acea a denunțat lucrul la pretură, în urma căreia preotul Câmpian a fost silit să ceară încuviințarea tinerilor. Dar bine a fost și așa, căci gendarmii s'au odihnit, iar notarul, un catolic cinstit, ca reprezentantul pretorelui a putut se raporteze despre ordinea esemplară, ce a fost și despre ideile mântuitoare de suflet, de cinste, avere și în a statului folos, ce le-a auzit.

De altmintrelea, fie-i de bine!

Esercitiile sufletești s'au început Vineri dimineață cu servițiul oarelor, după ce a urmat prima predică, la 10 oare liturghia stului Gregoriu, a 2-a predică; la 2 oare p. m. Pavcernița — a 3-a predică și molitva pentru mărturisire; la 7 o. seara Canonul către Di Christos, — a 4-a predică. Sâmbăta la 6 o. Mănecatul — a 5-a predică, la 10 o. Liturghie — a 6-a predică, la 2 o. p. m. Insărutul — a 7-a predică, la 7 o. seara Paraclisul — a 8-a predică. Duminecă la 6 o. Mănecatul — a 9-a predică, la 8 o. Liturghie — a 10-a predică, la 11 $\frac{1}{2}$ o. procesiune în cimter cu preste o mie popor 6 preoți în ornate — a 11-a predică.

Mărturisirele s'au început Vineri după amiază și au ținut până Duminecă la 11 o. a. m. Pre timpul prediceilor nu s'au mărturisit. Credincioșii s'au cuminecat Sâmbăta și Dumineca la liturghie.

Predicele le-a ținut p. Roșian dela Cluj.

Au cooperat la serbări preoții: Aug. Lazar, din Săn-Iacob, Ales Bidian, din Bercheș, Emil Pop, din Cistelec, Tr. Hădărean, din V. Tămăraș, I. Șuteu, din Tothaza și preotul Câmpian din loc.

Neuitate sunt toate, dar sgduduitoare și mărețea a fost privirea din cimter, care e pre o coastă. Mulțime de popor asculta cu lacrimi pre vorbitor, care sta deasupra lui și-i vorbea despre virtuțile, la cari ne face băgători de seamă țarina și oasele morților noștri iubiți, asupra căror stam. Ingenunchind, ne-am rugat cu toții după păr. Lazar pentru cei morți, apoi iar am întors la casa Domnului, unde p. Roșian a mulțumit poporului pentru ordinea și interesul ce l'a arătat, la îndemnat să țină calea virtuților și să facă în amintirea acestor zile reuniune de femei și de tineri. »Facem«, a strigat poporul și va și face. În urmă p. Câmpian în numele poporului și al său a mulțumit preoților, cari i-au venit în ajutor la aceasta veselie plină de mângâiere și neuitată.

Că ce îniriunță au acestea sfinte deprinderi din multele dovezi, amintesc numai una. Un țeran dela noi cam de 60 ani în viața lui n'a fost la biserică. Nici când n'a dat nimic nici pentru biserică, nici pentru școală, zicând ori că nu-i de legea noastră, ori că nu-i de neamul nostru. Acum a fost 3 zile în biserică. Sa trézit, a plâns, sa mărturisit și cuminecat și Duminecă după amiază zicea, că în venitor va da tot indoit. — Din luda (cum il poricleau) s'a făcut Zacheu.

Încheiu mângâiat de toate în sufletul meu.

Samoilă.

RĂVAȘUL CLUJULUI

Adunarea »Economului«.

Adunarea generală ordinară a XVIII. a institutului de credit și economii »Economul« societate pe acțiuni în loc, s'a ținut Sâmbăta în 19 l. c. sub presiunii Dlui Dr. Elie Dăianu, vice-presedintele direcțiunii, fiind notari ai adunării D-nii Basiliu Podoabă și Nicolae Căciulă ear' scrutători și verificatori D-nii Vasile Bașiota, Tului Roșescu

și Antoniu Mandea. Adunarea a decurs în cea mai perfectă ordine. Atât raportul direcțiunii și bilanțul pro 1903 cât și toate propunerile cu privire la împărțirea profitului curat realizat în anul 1903, s'au primit unanim, dându-se direcțiunii absolutului. În urma dotațiunii din profitul anului 1903 fondurile încă au crescut în mod înducător și anume:

Fondul general de rezervă s'a ridicat la suma de K 116.000—.

Fondul special de rezervă a crescut la suma de 26.500—.

Fondul pentru pensiunile funcționarilor e acum de K 37.000—, ear'

Fondul pentru zidirea unei noue biserici române gr.-cat. în Cluj, care fond numai înainte de asta cu 2 ani s'a creat, a ajuns frumoasa sumă de K 8248— și nutrim speranțe că acest fond, care are o țință direct națională și morală, va fi în așa măsură augmentat pe viitor, încât să poată fi dat, cât mai curând menirei sale.

Cuota pentru scopuri filantropice s'a împărțit astfel:

Pentru »Masa studenților academici din Cluj« K 600—
Pentru biserica nou edificată în Aiton » 100—
» catechisarea ucenicilor români din Cluj » 80—
Pentru nenorociții prin foc din Feneșul săsesc » 30—
Pentru copiii fostului îngrijitor N. Cosiea » 60—
La dispoziția direcțiunii » 903'91

S'a decis mai departe, ca fondul Ales. Bohatiu să fructifice 4% interese și până își va ajunge maximul său de K 2000—, ear interesele să se folosească la cumpărarea de cărți școlare pentru școlile din acest comitat.

S'au făcut și alegeri, parte întregitoare parte în urma sortirii, și anume au fost aleși, resp. re-aleși D-nii Basiliu Podoabă, dir. executiv, Victor Illyés și Iosif Onciu. P. Sfinției Sale D-lui Dr. Vasile Hossu, episcop în Lugoj, al cărui loc în direcțiune acum s'a umplut, în semn de mulțumită și recunoștință pentru serviciile neprețuibile ce le-a prestat institutului în timpurile cele mai grele, în decurs de 5 ani, i-s'a trimis din adunare la propunerea binemotivată a d-lui protop. Tului Roșescu, o telegramă omagială. După adunare, care a ținut tocmai un ceas, direcțiunea a ținut ședință plenară, ear' la prânz membrii cei mai mulți ai adunării s'au întrunit la masă comună în restaurantul »berăriei de Pilsen« — schimbând vederi împreună, în bună dispoziție.

Pentru »Masa studenților academiei din Cluj« au dăruit în timpul din urmă: Institutele de credit »Cordiana«, Fofeldea K 30—; »Olteana«, Viștea inferioară K 40—; »Oravicia«, Oravița K 10—; »Riureana«, Capolnoc-Monostor K 29'78; »Mielul«, Poiana K 10—; »Sălăgiana«, Jibou K 50—; »Sebeșana«, Sas-Sebeș K 200—; »Arieșana«. Turda K 30—; »Mureșanul«, M.-Rodna K 20—; Beneficuli incurși dela Balul tinerimii K 140—; Dl Iosif Roman, avocat, Oradea-mare pentru răscumpărarea biletului de bal K 6—. Primească generoșii donatori și pe această cale sincerele noastre mulțămite.

Direcțiunea „Economului“.

Pomăritul.

— Un nou mijloc de câștig pentru țărani.

V.

Va zice — poate — cine-va, că pomii — ori din pricina înghețului și a brumei din primăvară, ori din altă pricină — nu rodesc în tot anul; de altă parte, că dacă toți lucrătorii de pământ vor sădii pomi în grădinele lor, și poame vor fi de tot multe, ear cumpărători, nu vor fi de loc, căci poame cu toții vor avea de prisos, ori de vor și fi puțini cumpărători, poamele vor fi tare ieftine, și atunci cum vom sta cu sămădașul de astăzi? Eu la acestea întrebări răspund, că: *vom sta bine* și vreau să-i dovedesc, că nu mă înșel.

Acea să întâmplă, că din pricinile pomenite, pomii nu în tot anul rodesc, și mai ales, după un an mănos, pomii în anul următoriu, nu înfloresc. Și de multe ori auzim oameni zicând: »In anul viitoriu, nu vor fi poame de loc, căci în anul acesta au fost prea multe«.

Grădinariul priceput însă trebuie să scie, că și pământul de sub pomi, chiar așa ca și cel sămădat cu holde, dela o vreme își perde din puterea sa roditoare, deci și acesta ca și acela, trebuie îmbunătățit prin — gunoie; trebuie să știe, că gunoiera de toamnă înaintează, ajută rodirea din anul următoriu, cea de primăvară ajută la creșterea pomilor, ear cea de vară, la creșterea poamelor. Astfeliu, grădinariul priceput și sirguincios, harnic, — cu ajutorul lui Dumnezeu, care nici odată, nu lasă truda și osteneala omului nerăsplătită — poate porunci pomilor săi, să crească și să rodească bine.

Să întâmplă câte odată și aceea, că primăvara îngheață florile. — Grădinariul cuminte însă, și în potriva acestui rēu se poate — câte odată — apăra așa, că iarna, adună neaună multă în jurul pomilor. Aceea fiind mai multă se topește mai cu anevoia din care pricină și pământul de sub pomi se desghiață mai târziu, și astfeliu și înflorirea pomilor, se poate amēna cu 2—3 săptămâni pe mai târziu. — Dar chiar să nu ne putem apăra în chipul acesta totuși pentru aceea trebuie să sădim pomi.

Au nu și cu bucatele păștește lucrătorul de pământ, că într'un an, nu rodește sēcara, în altul grăul, în altul cucuruzul ori ovēsul? Dar pentru aceea încă până astăzi nimeni, nu i-a venit în minte, să nu samene sēcară, grău, cucuruz, ori ovēs, din pricina aceea, că în anul trecut, nu au rodit, și nu a avut recoaltă bună, ci samēnă și are câștig așa de mare, că acela acopere paguba din anul trecut, și mai rămâne ceva și pe de asupra.

Apoi, acelora, cari așa cred, că dacă toți lucrătorii de pământ vor plânta în grădinele lor pomi, atunci poamele nu vor avea preț, le aduc aminte doue împrejurări, una că: la toți oamenii le plac tare bine poamele, cealaltă, că nu toți oamenii din lume sunt lucrători de pământ, ci putem zice, 9 din 10 părți au alte cuprinderi, alte meșteșuguri; ba în unele țeri aproape mai toți locuitorii se cuprind cu alte lucruri și tare puțini cu lucru pământului și celelalte părți ale economiei. — Aceștia cumpără dela lucrătorii de pământ lucruri de acelea, de cari ei nu au, precum și aceștia cumpără dela ei lucruri de cari ei nu au, căci — pre cum e zicala: »O mână spală pe cealaltă și amēndouε obrazul« — oamenii trāesc unii pentru alții. Aceia încă ar mânca: pāne, carne, poame și miere; ar bea vin, căci în măsură mai mică, adecă: *cu cumpēt și cu modru*, e bun, și — sēnātos, — nu-i vorba; ar purta haine de piele, lână, ba chiar și de mātasă, de cari dēnșii nu au și nu pot avea, ci numai lucrătorul de pământ, partea cea mai bună și-a ales.

Va zice apoi și va crede, că pomăritul e nu știu ce lucru mare și împreunat cu pierdere de vreme și va zice, că lucrul din jurul pomilor i-ar înapoia economului lucrul câmpului, și că cine e lucrătorul de pământ, nu poate fi totodată și grădinariu și stupariu și așa mai departe, căci la vreme, nu se află nici una.

Ei, bine, să le răspund dară și acelora, că omul harnic și priceput, care știe lucra, care-și știe împărți lucrul și știe de care capēt sē-l apucē, poate fi de toate.

Apoi, ce se ține de greutate și pierderea de timp, răspund, că așa lucru greu e cu pomii, încât și un copil de 10—12 ani îl poate sēvirși; ear celalalt lucru, ce e mai greu: pre cum e săditul și gunoiera se face — mai ca toate lucrurile celelalte din jurul pomilor — în așa vreme, când lucrătorul de pământ, ori nu are de lucru la câmp, ori și de are, însă din pricina ploilor, nu poate lucra.

Lucrul din jurul pomilor dar poștește mai multă pricepere și iscusință, decât putere trupească și vreme bună. (Va urma.)

Cu 1 Aprilie începe nou abonament la

„Răvașul“ Pe $\frac{1}{4}$ de an costă 90 fil.
" $\frac{1}{2}$ " " " 1'60 "
" $\frac{3}{4}$ " " " 2'50 "

Cetitori, lățiți „R e v a ș u l“ câștigându-i fiecare

câte un nou abonat.

Restanțierii să binevoiască a-și achita datoria!

DE PESTE SĒPTĒMĀNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

Idea unei noue și frumoase biserici din Cluj încălzeste tot mai multe inimi simțitoare românești, și în depărtare și în apropiere. Se vede că e o idee mărcăță și sfântă. Ea străbate singură prin lume, și luminează în urma ei. Din cele mai noue daruri cu bucurie observăm că Doamnele române întră cu demnitate în șirul celor ce înțeleg și cultivă idea bisericeii din Cluj. Asta e cea mai bună garanție despre isbānda, deplină și grabnică a ideii, ce ne însuflețește. Eată cele mai noue contribuii:

Dna **Teresia Șuta**, protopopeasă în Moftinulmic, 10 coroane.

Dna **Livia** și d. **Aur. C. Domșa**, red. „Unirei“ din Blaj, 50 coroane.

Ioan Cāmpian, din Cluj, 1 coroană.

Ludovica Bohātel, din Cluj, 2 coroane.

Maria Pop, Cluj, 1 coroană.

Luca Stan, preot gr. cat. în Sumurduc (trac-tul Clujului), 2 coroane.

Ana Meseșan, Cluj, 1 coroană. — La urmă notăm darul cel mai prețios, care ne dă nădejde, că în curind colecta pentru biserica noastră va

lua avînt mare. Dna **Iustina Gall** n. Ungur din Secuieu, a dat în numele seu și a repositului seu soț iubit **Danil Gall** suma de 200 coroane.

D-zeu să le respălătească tuturor!

P. S. Sa episcopul Dr. V. Hossu va celebra Duminecă la 27 Martie n. în biserica catedrală din Lugoj sf. liturgie, în decursul căreia va conferi ordul preoției clericilor Dr. Iosif Siegescu, profesor, Iosif Popa, Iosif Bardossy și Benjamin Pop. În fine P. S. Sa va țină credincioșilor predică.

Cu prilejul exercițiilor suflețești ținute în Frata s'au făcut mai multe dāruri. Sume mai însemnate au dat: **Raveca Ciontos** din Frata 60 cor. pentru o biserică mai sēracă. S'a ales bis. din Chiseu, — **Danilă Mārgineanu**, din Chiciudiu a dat 20 cor. pentru fondul bis. din Frata, tot spre scopul acesta a dat **Todica Moga** din Cistelec 10 cor. și a cumpărat un stichar și un patrachir cu 19 cor. — D-zeu le respălătească!

— **Nouă reuniune de femei.** Din Gārbāul-Unguresc ni-se scrie: Ca sēmēnța adevērului vecinic, aruncată în inimile creștinilor cu prilejul *misiunilor populare*, ținute în toamna anului trecut în parochia Gārbāul-Ung. să incolțească și la timp să aducă roade imbelșugate, în 20 a l. c. s'a înființat *reuniunea femeilor gr. cat. pentru înfrum-sēțarea bisericeii*. Adunarea s'a ținut sub presidium D.-nei preutese Paulina Ramonțan. Cu aceasta ocaziune s'au ales și oficialii reuniunii.

Membrii reuniunii sunt până acuma 3 fundatori, 12 pe vieață, 3 ordinari, 10 ajutatori și 4 binefăcători, cari au notat la solvire suma de 111 Cor. Inceputul e destul de frumos. Deē D-zeu, ca întrând în reuniune toate femeile, să se poată ajunge scopul măreț ce-l urmărește reuniunea, care este alipirea cu tot sufletul de credința noastră strămoșască.

— **În sēptămāna** trecută a petrecut în Cluj mai multe zile d. **Gavrilă Pop**, canonic în Blaj, fost protopop al Clujului. A luat parte la adunarea „Economului“-ui, și Duminecă, în 20 l. c. a celebrat sta liturgie în biserica parochială din Cluj. — **D. Caragiale**, distinsul scriitor român din București, de asemeni a petrecut, în 18 l. c. în Cluj. De nou d. Caragiale s'a exprimat favorabil despre Cluj, ba și-a aretat chiar dorința de a petrece ocașional timp mai îndelungat în acest fruntaș oraș al Ardealului, care-i place.

— **Asențările** s'au sfirșit în Cluj în 22 l. c. Din 289 ficiori din cl. I., nāscuți în 1882 au asențat 54; din cei dela 1881 au asențat 8, ear din cei dela 1880 34 — inși.

Asențările pe 1904 se vor face în toată țeara în Maiu și lumie.

— **Internatul Vancean** de băieți, din Blaj, se va mări. În vara aceasta se va edifica o aripă nouă cātră vechiul edificiu, înspre grădină. În partea aceasta se va face și o *capelă de casă* pentru elevii internatului. Desvoltarea aceasta, de care se vor bucura toți părinții cu copii de crescut în Blaj. se datorește hārniceii d.-lui **rector Emil Viciu**. Când vor avea oare și teologii diu Blaj capelă?

— **Dela masa studenților romāni din Brașov.** Duminecă, în 14 Martie v. a. c. să va celebra al treilea *parastas solemn* întru odichna de veci a iubiților reposați, întru memoria cărora s'au făcut donațiuni pentru masa studenților. Parastasul sē va ținea la 10 oare în. a. în Biserica Sf-tului Nicolae din Brașov (Scheiu) în asistența șftregelui corp profesoral și a tuturor școlarilor.

— **Matriculele de stat**, se vor preda spre conducere notarilor. Așa prevede noul proiect de lege prezentat de guvern în dietă. Prin schimbările ce se fac în conducerea matriculelor de stat — de cari altfel țara n'a avut nici o lipsă — se vor șterge și posturile de inspectori de matricule. Sunt până acum 25 atari inspectori, bine salariați, între cari și un Român, unul singur, domnul **Dumbravă**, din Dobrițin.

— **În Topa deșcartă** se țin misiuni populare, în 25—27 Martie n. Cārna misiunilor o va face dl protopop Dr. Dăianu.

— **În vederea sf. serbători** se vor face și pentru credincioșii din Cluj, deprinderi suflețești, în sēptēmāna cea mare. Informațiuni mai de aproape vom da în numărul viitor.

— **A murit Valer Macelariu** din Desmir, absol. al academiei comerciale din Cluj.

— **Un învēțacel** se primește în tipografia „Carmen“ a d.-lui Petru P. Barițiu din Cluj (Str. Ferencz József-ut 58).

Posta Redacțiunii.

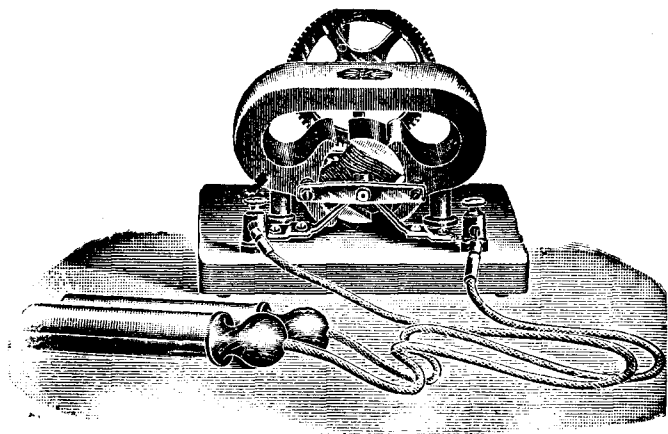
„Unde ni-'s profeții?“ și „Sē învēțăm!“ — au sosit cu pace. Mulțumim. Pe rēnd. — D-lui **N. B.** Ne pare bine că »aprobi« misiunile. Sunt mulți de acord cu D-Ta. Cā ar fi bine »sē ne publicăm predicile în *in-trețime* o credem și noi, și am dori-o, dar' e cu neputință. Nu-'i destul că ne pregătăm, și le rostim, sē le mai și descriem, și tipārim. Ori cât ne-ar plăcē, ne ceri prea multă muncă, și jertfă. — **Satul-nou.** Atențiunea D-v. ne-a căzut foarte bine. Vē mulțămim. — **Damas.** Primit cu mulțămite.

Moldovan Basil

Renoirea și prolongirea vieții cu »Electrophor«-ul orig. american.

Aparat medical electric pentru folosul privaților!

Electricitatea e viața.

Atrag atențiunea oamenilor, cari sufer bolnăvicioși și cu organism slab să întrebuințeze acest aparat electric, pentru-că **»Electrophor«-ul ne întărește nervii, ne învieste sângele, ne agerește mintea și simțurile,** asigură circulația regulată a sângelui și funcționarea sistemului nervos, prin ce ne scutește de bóle.

Prof. Dr. Bourg, membrul facultății de medicină a universității din Paris s'a declarat despre »Electrophor« astfel: »Nu numai reumatism, sgârciuri, nervositate și asthmă au vindecat, sau cel puțin au alinat cu Electrophor în mii și mii de casuri, în cari știința doftorilor a dat faliment, ci și la morburii de nervi, dureri de cap, colica, vijeitul urechilor, lipsă de somn, la cei în stare hipocondrică, și mai ales în potruva relexor de obstipație, vina de aur, în câteva zile de multe ori în câteva ceasuri au observat alinarea minunată. Femeile cu boale dureroase câștigă alinare și vindecare aproape sigură.

Nu se strică!

Prețul unui complet aparat mic:

10 cor.

Pentru cei slabi de constituție.

Pe lângă trimiterea banilor înainte ori cu rambursă liferează reprezentantul european al companiei

»Electrophor Co. Limited«

Auffenberg József, Budapest VI. Proféta-utca 5.

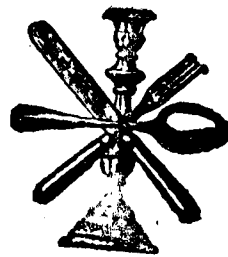
Ține în veci!

Prețul unui complet aparat mare:

20 cor.

pentru vindecarea boalelor inechite.

O cumpănă de culină gratuit.

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat mărfurile mele de argint mexican renumite în toată lumea pentru esceleța lor și anume:

- 6 cuțite de masă de argint mexican
  - 6 linguri » » » » »
  - 6 furcuțe » » » » »
  - 12 lingurițe de cafea » » » » »
  - 6 cuțite escelete desert » » » » »
  - 6 furcuțe » » » » »
  - 1 lingură mare de supă » » » » »
  - 1 » » » » lapte » » » » »
  - 2 feșnice elegante de salon.
- 46 bucăți la olaltă costă numai 6 fl. 50 cr.**

După ori ce comande pe lângă asta dau ca present de răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chlg. Argintul mexican e un metal de tot alb (și înlăuntru) pentru a cărui durabilitate și esceleță calitate iau răspundere pe 25 ani.

Espediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european casa centrală de marfuri.

Scheffer D. Sándor

6 24. Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Cine sufer de Epilepsie și stări nerveose, se ceară (nevoie) sgârciuri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main.

La administrația »Răvașului« se află:
»Căldarul Practic« pe 1904.
 Prețul 50 fil. plus 30 fil. porto postal.
»Visuri trecute« de Al. Ciura.
 Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.
»Cântece« de Emil Sabo.
 Prețul 1 cor. plus 10 fil. porto.

Fraser, barbier!
Demetriu Bucolan barbier
 în Cluj strada Egyetem Nr. 6.
 Recomandă atelierul său bine sorțat în branșa aceasta. Abonamentele lunari cu prețurile cele mai moderne. — N. B. Universitarilor la abonamente lunare dau 24% rabat.
Fraser, barbier! 10-10

»THE STANDARD«
 fundată în anul 1825.
 Efectuește
asigurări de viață
 pe lângă condițiuni foarte favorabile.
 Incasso anual Avere proprie
 Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000
 Dividende solvite Despăgubiri de viață
 Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000
 Agentura generală pentru Transilvania:
 Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.
 Filială pentru Ungaria:
 Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4.
 în palatul Standard. (Casa proprie).
 Centrala generală:
 Edimburg. (Anglia.) 33

Măestru păpucar român în Cluj.
Vasile Săncrăian (Szentkirályi)
 recomandă atelierul său, în care efectuește tot felul de comande pentru *domni, doamne și copii*, cum și reparații cu prețuri foarte moderate. Măestria și-a învățat-o în Viena și Budapesta.
Strada Wesselényi M. și Szép-utca (colț).
 15-30.

Wilheim Ignác
 ingénieur
 Budapesta, VIII. Kender-u. 8.
 Primește ori ce fel de **măsurare de pământ,**
mappare,
aranjare de posesiune.
 După acord marchează linia căii ferate normale ori înguste.
 Prețuește moșii, esoperează și valorează patente, pe lângă onorar echitabil.
 Ofertele sunt a se trimite la adresa de mai sus.
 34-50.

Gratis! O cumpănă de culină!
 Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încarcat
mărfurile mele de argint mexican
 renumite în toată lumea pentru esceleța lor și anume:

- 6 cuțite de masă de argint mexican
- 6 linguri » » » » »
- 6 furcuțe » » » » »
- 12 cuțite de desert » » » » »
- 6 furcuțe de desert de argint mexican
- 1 lingură mare de supă » » » » »
- 1 lingură mare de lapte » » » » »
- 2 feșnice elegante de salon » » » » »

46 bucăți la olaltă costă numai 6 fl. 50 cr.
 După ori-ce comandă pe lângă asta dau ca present pe răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chilogr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și din lăuntru) pentru a cărui durabilitate și esceleță calitate iau răspundere pe 25 ani. — Spediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european

3 fl. 40 cr. cu rambursă un vig de pânză de Scepusia pentru 6 cămeși bărbătești ori femești, 90 cm. lat. calitate esceleță, garanție pe 6 ani; numeroase recunoștiință.
4 fl. 50 cr. cu rambursă 3 metri de stofă modernă pentru un vestmēt bărbătesc elegant, în culoare după plac.
Pentru 5 coroane trimite 4½ chlg. (cam 50 bucăți, puțin atinse) de **săpun fin de toaletă,** bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lacrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spedează:

Casa centrală de mărfuri **DENKER JÓZSEF** Budapest, Hernád u. 54
 4 20